

OPOWIEŚCI, LEGENDY I ODKRYCIA ARCHEOLOGICZNE

tematem znaczków EUROPA 2022 i 2025

walory do wykorzystania przy budowie specjalistycznego zbioru filatelistycznego „Historia i kultura łowiectwa”

Znaczki pocztowe EUROPA są coroczną, wspólną emisją znaczków o zbieżnym wzorze lub tematyce. Pierwsze ich wydanie miało miejsce 15 września 1956 roku. Administracje pocztowe sześciu państw założycielskich Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWG) wyemitowały znaczki z analogicznym obrazkiem wieży, złożonej z liter słowa EUROPA otoczonej rusztowaniem budowlanym.

Znaczki EUROPA podkreślają współpracę w dziedzinie poczty, uwzględniając promocję filatelistyki. Budują również świadomość wspólnych korzeni, kultury i historii Europy oraz jej wspólnych celów

W 1959 roku powstała Europejska Konferencja Administracji Poczty i Telekomunikacji, CEPT (skrót od francuskiej nazwy *Conférence européenne des administrations des postes et des télécommunications*). W związku z tym od 1960 roku na znaczkach wspólnej emisji widniały inicjały tej organizacji. Znaczki w latach 1956–1973 miały w większości wspólny wzór, były jednak państwa, które wyłamywały się z tej zasady i tworzyły znaczki o innych tematach, ale z napisem EUROPA.

Znaczki wspólnej emisji EUROPA z 1956 i 1969 roku o jednakowym wzorze

Od 1974 roku usankcjonowano zasadę, że kraje członkowskie mogą wydawać znaczki o różnych wzorach, ale o wspólnym motywie. W 1993 roku powstała Grupa Robocza ds. Znaczków i Filatelistyki PostEUROP i przejęła od CEPT odpowiedzialność za zarządzanie wydawaniem znaczków EUROPA. Grupa złożona jest z ekspertów filatelistycznych, odpowiada za wybór tematów, aktywnie promuje znaczki i filatelistykę, ze szczególnym uwzględnieniem znaczków EUROPA. Tematy wydań są różnorodne i na ogół nawiązują do dziedzictwa starego kontynentu – wartości, tradycji, wiedzy i doświadczeń przekazywanych z pokolenia na pokolenie, w szczególności do dziedzictwa kulturowego, historycznego, czy przyrodniczego, które stanowią ważny element tożsamości i kultury danej społeczności.

Emisje znaczków EUROPA są niezwykle bogatym źródłem wiedzy i obiektów do kompleksowego zbioru Łowiectwo lub do eksponatów poświęconych jego działom (historia, zwierzęta łowne, patroni łowiectwa i in.). Najwięcej znaków pocztowych (znaczki, koperty FDC, arkusze, bloki, zeszytiki znaczkowe) do tematu łowiectwo można znaleźć w wcześniejszych wydaniach: Ochrona przyrody (1986 rok), Opowieści i legendy (1997), Rezerваты przyrody i parki narodowe (1999), Las (2011), Ptaki (2019), Zagrożone gatunki dzikich zwierząt (2021), Opowieści i mity (2022). Na oficjalnej stronie Europejskiej

Konferencji Administracji Poczty i Telekomunikacji CEPT pod adresem <https://europa-stamps.blogspot.com/2024/11/europe-europa-2025-national.html> zaprezentowano wszystkie dotychczasowe emisje znaczków EUROPA, łącznie z opisem merytorycznym znaczków, co jest niezwykle pomocne przy budowaniu zbioru i ekspozycji wystawowego. W 2025 roku tematem wiodącym są **Odkrycia archeologiczne**. Poniżej prezentuję znaczki tegorocznej emisji (według kolejności wydań), związane z wczesną historią łowiectwa, począwszy od paleolitu, przez neolit, epokę brązu, żelaza i starożytność.

Na oficjalnej stronie Europejskiej Konferencji Administracji Poczty i Telekomunikacji CEPT podane są emisje znaczków EUROPA, z 2022 roku Opowieści i legendy i z 2025 Odkrycia archeologiczne, łącznie z opisem merytorycznym znaczków, co jest niezwykle pomocne przy budowaniu zbioru (linki do stron w wykazie źródeł).

Poniżej prezentuję znaczki obydwu emisji (według kolejności wydań), związane z mitami nawiązującymi do łowiectwa i zwierząt łownych oraz do wczesnej historii łowów, począwszy od paleolitu, przez neolit, epokę brązu, żelaza i starożytność.

Cz. I Opowieści i legendy

Łotwa, 8 kwietnia 2022. Legenda o stworzeniu wilka

Velns, chthoniczny (związany z ziemią i podziemiami) bóg wód, bagien, polowań, suszy, kultury, bydła, płodności, rzemiosła, rolnictwa znany też jako diaboliczny Kościsty Starzec, stworzył wilka z błota, mchu, patyków, by pomógł mu zniszczyć boskie bogactwa. Okazało się, że Velns nie był w stanie burego drapieżnika ożywić. Wilk ożył po wypowiedzeniu słów, które podpowiedział Velnsowi jego odwieczny antagonistą Dievs, zwany „Niebiańskim Ojcem” – bałtyjski bóg nieba, dobrobytu i pomyślności, władca bogów i twórca praw rządzących kosmosem. Zatem, wilk stał się „Psem Divesa”, którego zadaniem w mitologii, wbrew intencjom Velnsa, było tępienie diabłów i złych duchów, bojących się wilczego kła. Wydanie składa się z dwóch znaczków, na jednym z nich „Niebiański Ojciec” jedzie na białym koniu w towarzystwie wilka, którego latarnię (łeb) przedstawiono też na datowniku okolicznościowym, stosowanym na kopercie pierwszego dnia obiegu (FDC).

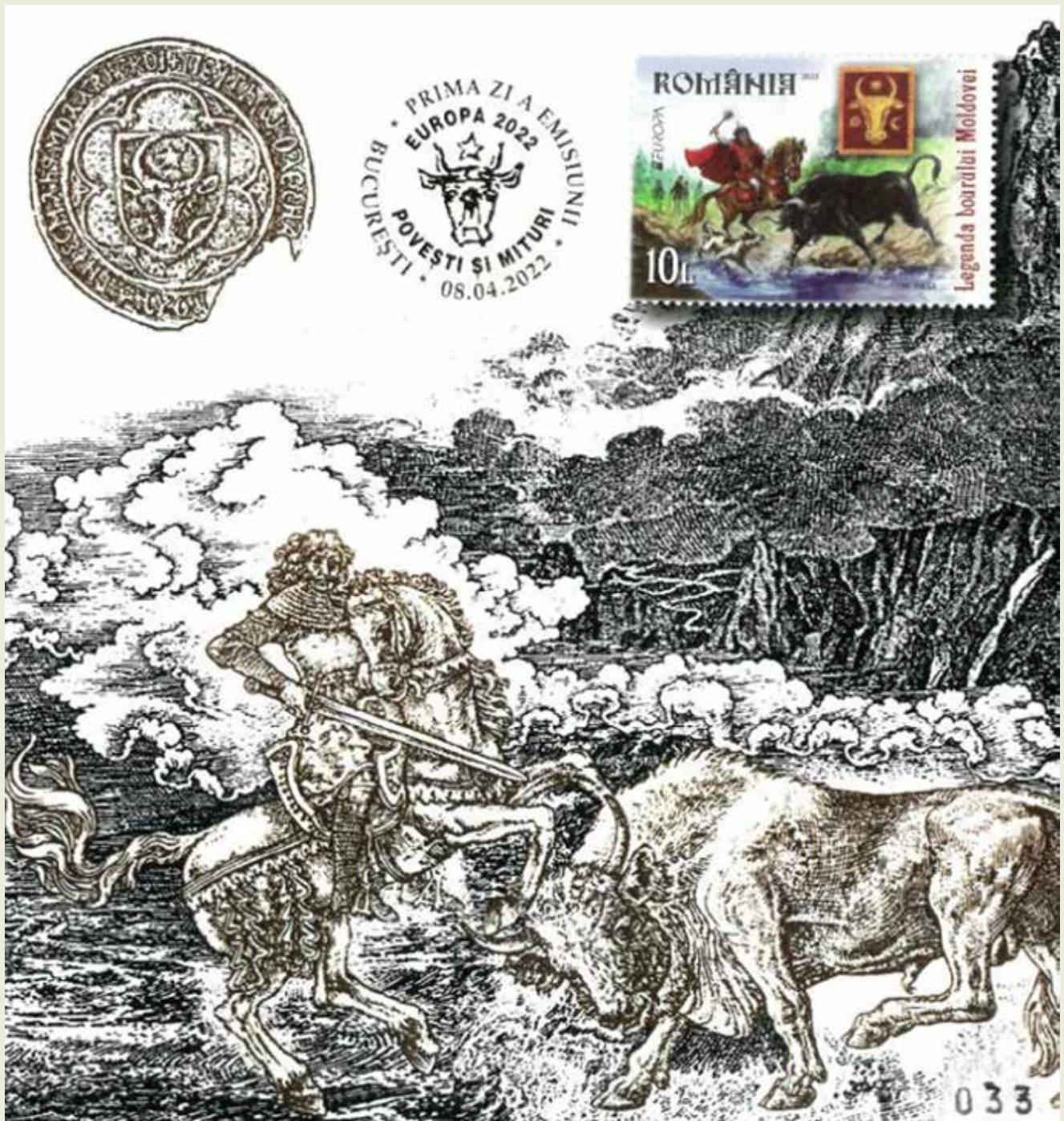

Mołdawia, 29 kwietnia 2022. Mit o założeniu Mołdawii

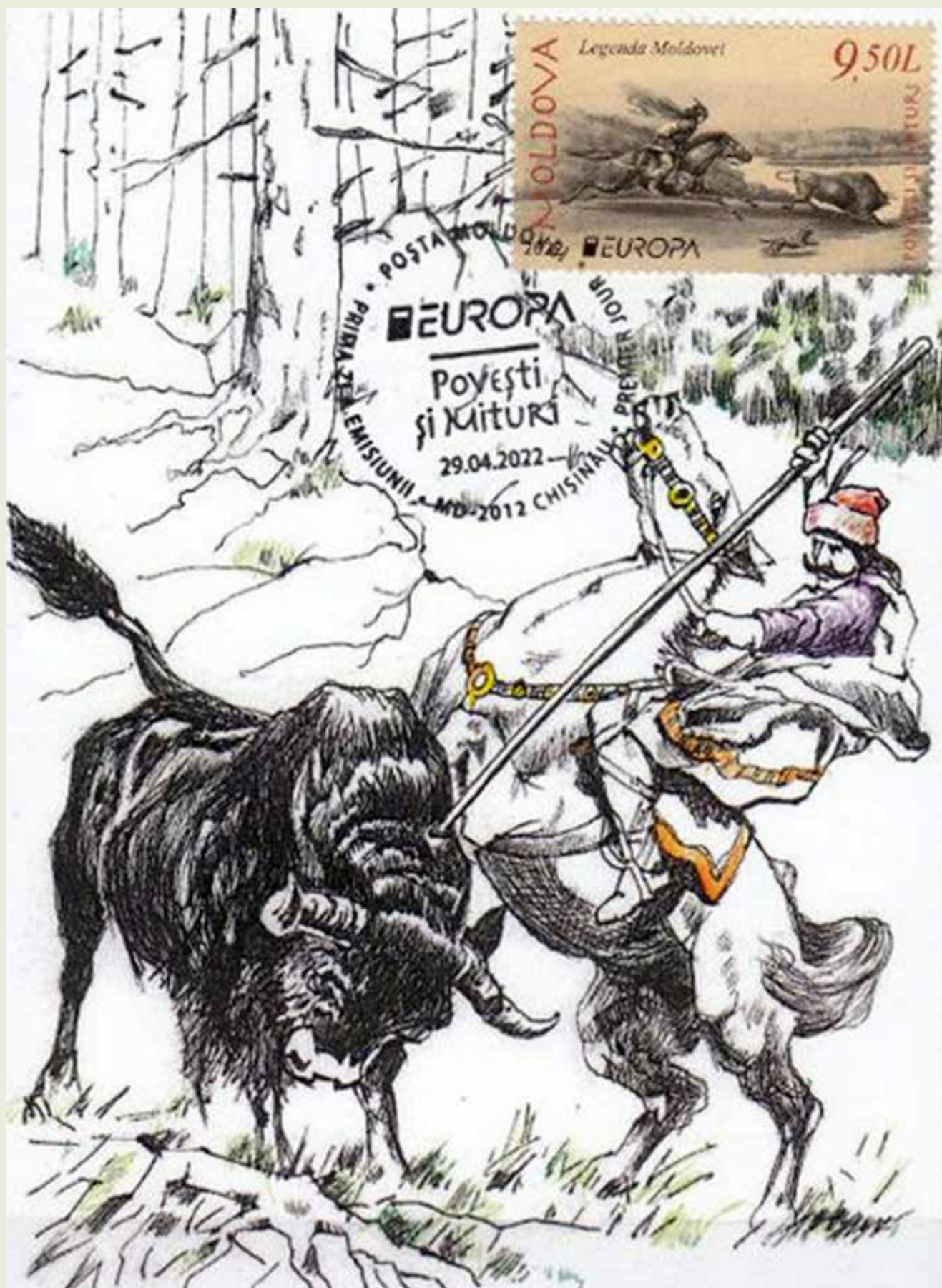
Godność wojewody w krainie Mormorosz piastował w 1343 r. legendarny Dragos, dowodzący armią oddaną na służbę królowi Ludwikowi Andegaweńskiemu panującemu na Węgrzech. Maszerując na czele kawalerii przez lasy Bukowiny, na wschód, ku rozległym równinom zajęтым przez hordy tatarskie, psy zaczęły okazywać oznaki podniecenia. Dotarłszy na łąkę przeciętą czystą i wartką rzeką, żołnierze ujrzeli niecodzienny obraz: wielki, dziki tur wpatrywał się spod szerokiej gałęzi drzewa w psy, które, stojąc w szeregu czekały gniewnie, nie mając odwagi przekroczyć zimnej wody. Uderzając mocno przednimi białymi o ziemię, tur ruszył w kierunku hałaśliwych zwierząt. Zjadła Molda, ukochana suka Dragosa wskoczyła do rzeki, szybko docierając na przeciwny brzeg. W chwili ataku psa, rozjuszony Tur, postąpił do przodu i rozłożystym urożeniem zadał cios, wyrzucając sukę w górę, kolejny cios tura w spadającego psa okazał się śmiertelny. Krew napłynęła wojewodzie do policzków, dosiadł konia, pędząc wściekle ku dzickiemu zwierzęciu. Żołnierze trzymając naciągnięte, nie wypuszczali strzał z obawy przed zranieniem dowódcy. Rozjuszony, fukający byk, z opuszczonym, niemal dotykającym trawy łbem, sunął groźnie w stronę jeźdźcy. Dragos objeżdżając byka dobył zza pasa kolczastą, ciężką buławę. Zwierzę nie zdążyło zewrzeć się intruzem naruszającym jego terytorium, bowiem z niezwykłą siłą buława wojewody trafiła w czoło kolosa, krew trysnęła z rany, chód tura stał się chwiejny. Żołnierze przeprawiwszy się przez bród dokonczyli dzieła, rażąc tura krótkimi włóczniami. Zrozpaczony utratą psa łowca wojewoda nazwał rzekę a następnie całą krainę Moldovą. Głowa tura z gwiazdą w urożeniu stała się herbem Mołdawii, symbolizującym suwerenność, siłę i łowiecki rodowód założycielski.

W ramach emisji Europa CEPT symbolikę tura i polowanie nawiązujące do legendy można oglądać na współczesnych znaczkach Rumunii i Mołdawii. Na marginesie dodam, że najdroższym pojedynczym znaczkiem pocztowym z czteroznaczkowej serii z 1958 roku, z wyobrażeniem głowy tura, jest egzemplarz o nominale 27 parali (1 lej rumuński dzielił się wówczas na 40 parali), który na aukcji w 2015 roku osiągnął cenę 26 000 euro. Jednak rekordową kwotę 830 000 euro (ok. 1,1 miliona dolarów) osiągnęła unikalna przesyłka z ośmioma „Głowami Tura”.

Karta Maximum Rumunii ze znaczkiem i stemplem okolicznościowym Europa 2022, nawiązujące do legendy o założeniu Mołdawii. U dołu pierwszy znaczek Rumunii z głową тура.

Karta Maximum Mołdawii ze znaczkiem i stemplem okolicznościowym Europa 2022, nawiązujące do legendy o państwie.

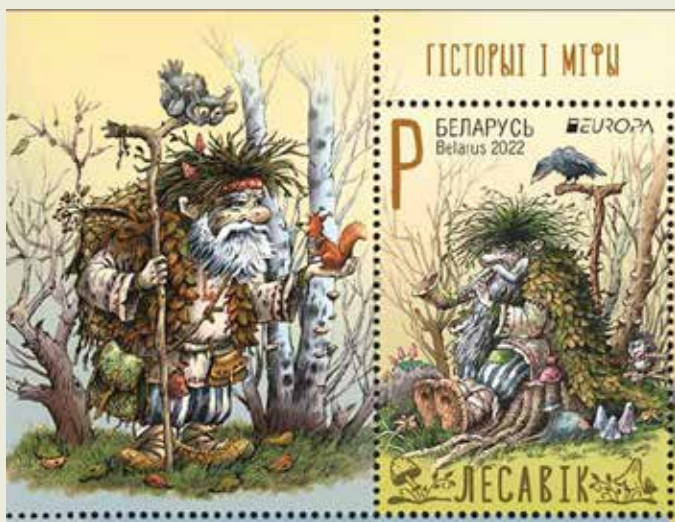
Szwajcaria 5 maja 2025 roku. Legenda o Wilhelmie Tellu

Był rok 1307. Wilhelm Tell, lokalny myśliwy i rybak, prosty człowiek z ludu ze szwajcarskiego Bürglen, położonego w lesistym i górskim kantonie Uri, okupowanego przez Habsburgów, pomaga błagającemu o życie zbiegowi. Przez sąd okrutnego możnowładcy, zmuszony był do ogromnego wyzwania, zestrzelenia z kuszy (w innych wersjach legendy z łuku) jabłka ustawionego na głowie swojego syna Waltera. Po zwycięskiej próbie spytany, dlaczego w kołczanie umieścił się dwa bełty (strzały) odparł, iż drugi przeznaczony był dla starosty, gdyby chybił pierwszym strzałem. Od tej chwili, by ocalić rodzinę i kraj, musiał stanąć na czele rebelii. Prostý człowiek z ludu, myśliwy z Bürglen, stał symbolem szwajcarskiej niezależności i walki o wolność. Emisja składa się dwóch znaczków ukazujących stylizowanego Tella z kuszą, w tle widoczny jest Walter z jabłkiem na głowie, na drugim znaczku przebite strzałą jabłko.

Białoruś, 6 maja 2022. Opowieść o Leszym

Według Wikipedii Leszy miał liczne imiona: borowy, borowiec, laskowiec, boruta, gajowy, lasowy, leśnik, leśny dziad, dziad borowy, wilczy pasterz. Słowianie widzieli w nim demona lasu, ducha, pana i władcę zwierząt w nim żyjących, jego sława sięgała na kresy, o czym świadczą prezentowane znaczki. Leszy był zmiennokształtny, mógł przystosowywać wzrost do wysokości drzew, przybierać postacie zwierząt leśnych, najczęściej ukazywał się ludziom w postaci siwobrododego starca z porożem. Mieniąc się Opiekunem Lasu nie znosił myśliwych, drwali, kogokolwiek kto wyrządzał szkody w jego królestwie, decydował które zwierzęta może upolować myśliwy. Niesubordynowanym, bez wyjątku, płatał ścieżki, wodził krętymi drogami prowadzącymi na bagna, straszył, porywał, przygniatał drzewami, zsyłał demona – leśne lichy, niosącego nieszczęścia, zarazy, choroby i pecha. Ci którzy pragnęli zapewnić sobie bezpieczne polowanie w jego królestwie i dobrą wróżbę musieli przebłagać bożka ofiarą w postaci zwierzęcia domowego lub płodów rolnych. Wobec ludzi szanujących przyrodę Leszy był neutralny. Seria litewska składa się z dwóch walorów wydanych w czteroznaczkowym bloczku z dwiema przywieszkami. Na znaczku Leszy

odziany w szatę roślinną siedzi gra na rogu w otoczeniu drobnych zwierząt (na przywieszce wędruje z w towarzystwie wiewiórki i sowy), na drugim walorze słowiańska rusałka medytuje w obecności zająca.

Chorwacja, 9 maja 2022 roku. Legenda o drzewie świata

Zdenko Bašić, projektant znaczka napisał w jego zapowiedzi: Starożytna mitologia chorwacka to wyjątkowa mieszanka wierzeń słowiańskich, które przeniknęły do kultury rdzennych narodów rzymskich i przedromańskich zamieszkujących ten obszar.

Tym, co połączyło niebo i ziemię, było ogromne „Drzewo Świata” niczym topór, które spajało wszystko: gwiazdy, planety, chmury i wiatry, ale także wszystko, co pod ziemią, w łonie świata. Drzewo to jest najczęściej wymieniane jako gigantyczny dąb, który jest również najbardziej cenionym drzewem w tych regionach.

Na gałęzi „Drzewa Świata” zasiadają niebiańskie istoty i bogowie, a na samym szczycie znajduje się starożytny Niebiański Perun, władca piorunów i czasu. Starożytny sprawiedliwy człowiek, do którego należą wszystkie ptaki, gwiazdy, niebo i wszystko, co w powietrzu pojawiał się najczęściej pod postacią wielkiego orła lub jastrzębia, a jego królestwo na szczycie Drzewa Świata nazywa się Prawe.

Z drugiej strony, korzenie tego drzewa sięgają głęboko w ziemię, gdzie podtrzymuje świat, ale także wodę ukrytą pod jego korzeniami, która utrzymuje je przy życiu. Tam na dole panuje mroczny władca podziemi i wody Weles – brat Peruna. Czuwa on nad światem zmarłych, duchami i ciemnością, ale także trzema rodzajami skarbów. Tym ziemskim – pieniędzmi, skarbami w postaci bydła, ale także skarbami w postaci mądrości i wiedzy. Często jest opisywany w postaci rogatego smoka lub niedźwiedzia. Jego podziemne królestwo nazywa się Viraj. Na znaczkach dominuje „Drzewo Świata”. W koronie Z. Bašić umieścił Peruna pod postacią wzlatującego orła, u dołu dole Welesa ukrytego w postaci rogatego niedźwiedzia.

Portugalia, 9 maja 2022 r. Legenda o Cudzie Matki Boskiej z Nazaré

Według legendy, rankiem 14 września 1182 roku, rycerz Dom Fuas Ruophino, kapitan generalny zamku Porto de Mós, wyjechał konno na polowanie. Niedaleko słynnej z kultu maryjnego Fatimy, obok wioski rybackiej Nazaré nad Atlantykiem, ujrzał rycerz kapitalnego jelenia, rozpoczął się gon. Byk skierował się przez gęstą mgłę w stronę morza, oddzielonego od wysokiego lądu 100 metrowym klifem Upadek w przepaść konia i łowcy, pochłoniętego pogonią byka, był nieunikniony. Z pomocą myśliwemu przyszła Maryja, do której wznosił wcześniej modlitwę. Figurka świętej, przywieziona w IV wieku z Nazaretu królowała w pobliskiej grocie, niegdyś pustelni, zmarłego wcześniej mnicha Romano. Za sprawą świętej, w ostatniej chwili, koń Doma Fuasa Ruophino stanął dęba, jelen okazał się diabłem i zniknął. W pobliżu miejsca cudownego ocalenia, w Nazaré, stoi dziś bogato zdobiona barokowa świątynia z wnętrzem ozdobionym błękitno-białymi płytkami azulejos. W ołtarzu umieszczono cudowną figurę Matki Boskiej karmiącej małego Jezusa. Nad klifem można dostrzec odciski tylnych kopyt konia stojącego dęba nad klifem. Na dwóch znaczkach i marginesach bloku przedstawione są wszystkie zdarzenia opisane w legendzie.

Republika Północnej Macedonii, 10 maja 2022 roku. Legenda o pasterzu i wilku

Pastuszek wielokrotnie oszukiwał mieszkańców wioski, opowiadając o wilku atakującym stado pasących się jego owiec. W obliczu prawdziwego zagrożenia chłopiec nadaremno wzywa pomocy, doświadczeni kłamstwami mieszkańcy bagatelizują lamenty pasterza, uważając je za kolejny fałszywy alarm. Wilk po-

żera owce. Opowieść pochodzi z czasów klasycznych, oparta jest na bajce Ezopa, którą z greki na łacinę przetłumaczono dopiero w XV wieku. Bajka, pod różnymi tytułami była i jest bardzo popularna, stała się źródłem licznych morałów o kłamstwie i prawdzie.

Seria składa się z dwóch znaczków i bloczka. Poza opisaną legendą znaczki opowiadają o sowizdrzale, chytym i dowcipnym parobku Pejo Hitarze oraz o legendzie o historii zakochanej w Labinie pięknej Dojrany i powstaniu Jeziora Dojrańskiego.

Belgia, 13 czerwca 2022 roku. Legenda o św. Hubercie

W tak znanym gronie czytelników i znawców kultury łowieckiej, byłoby nietaktem pisanie kilkudziesięciu opowieści o naszym Patronie. Nadmienię tylko, że belgijska poczta wyemitowała kilkadziesiąt znaków pocztowych (znaczków, całostek, datowników okolicznościowych, kopert Pierwszego Dnia Obiegu) nawiązujących do żywota świętego.

Niemniejszy wkład w filatelistyczne dokumentowanie kultu, we współczesnym wymiarze, mają zarząd i członkowie Klub Kolekcjonera i Kultury Łowieckiej, którzy samych znaczków spersonalizowanych z symbolami hubertowskimi wydali ponad 20 arkuszy. Doliczając inne walory filatelistyczne, liczba ta może wzrosnąć co najmniej dwukrotnie.

Poczta belgijska w ramach wydania CEPT wydała 2 znaczki w bloku. Obok św. Huberta pokazano legendę o Silwiusie Brabo, mitycznym rzymskim żołnierzu, legendarnym założycielu i imienniku Antwerpii.

Bułgaria, 7 grudnia 2022 roku. Legenda o powstaniu Bułgarii

Chan Asparuch, twórca Bułgarii naddunajskiej, wysłał, więzionej poza granicami kraju siostrze Hubie wiadomość o osiedleniu się przyjaznej do zamieszkania ziemi, na południe od Dunaju. Dobra wiadomość zmotywowała Hubę do ucieczki z jarzma niewoli. Zmęczona długą jazdą konną dotarła do Du-

naju, potężnej rzeki uniemożliwiającej dalszą podróż. Do znalezienia przeprawy amazonka użyła sokoła przysłanego jej przez brata. Pozwoliła wzbić się w ptakowi w powietrze, trzymając w dłoni przywiązaną do skoku nić z białej przędzy. Ptak wywiązał się z zadania, znalazł bród, ugodzony strzałą wroga padł na ziemię. Trzymając w dłoni czerwoną od krwi ptaka przędzę, dotarła Huba do przeprawy, pokonała rzekę i odnalazła szczęśliwie do brata, Żyli długo i szczęśliwie w krainie nazwanej przez nich Bułgarią. Wydarzenie wypadło w marcu, stąd Martenicą ochrzczono bułgarski zwyczaj polegający na obdarowywaniu bliskich biało-czerwonymi nićmi, bransoletkami lub lalczkami na powitanie wiosny. Talizman symbolizuje zdrowie, długie życie i pomyśl-

ność, noszony jest do momentu zobaczenia bociana lub kwitnącego drzewa.

Seria składająca się z dwóch znaczków w bloczku, koperty FDC i ilustrowanego zeszytka znaczkowego z 8 znaczkami (po 4 każdego z serii) ukazuje rodzeństwo z sokołem, połączone czerwoną nicią.

Kirgistan 30 stycznia 2023 roku. Legenda o Buğu-Ene (Matce jeleni)

Poczta Kirgizji nie należy do Europejskiej Konferencji Administracji Poczty i Telekomunikacji – CEPT. Wzorując się na wydaniach poczt europejskich Kyrgyz Express Post, na początku 2023, roku wprowadziła do obiegu, arkusik z pięcioma znaczkami (jeden z przywieszką), kopertę FDC i Kartę Maksimum

poświęconą najważniejszej kirgiskiej baśni o Bugu-Ene (Matce Jeleni), opowiadającej o początkach kirgiskiego plemienia Buğu.

Syberyjskie plemię Kirgizów żyło nad Jenisejem, nękane licznymi wojnami. Nie zważając na ostrzeżenia pięknego ptaka, mówiącego ludzkim głosem, o nadchodzącej katastrofie, przygotowywali pochówek wodza Kulchoo. W trakcie ceremonii zostali otoczeni przez wroga i unicestwieni. Rzezi uniknęli chłopiec i dziewczynka, wysłani na grzyby. Po powrocie, zrozpaczeni, przeczekali w ukryciu odstąpienie wroga. Poszukując pomocy trafili nierozważnie do wioski wroga. Powiadomiony o zdarzeniu wściekły chan nakazał zabić małych Kirgizów staruszcze, która ulitowała się nad biedakami i nakarmiła ich gotowanym mięsem. Babina przed zrzuceniem dzieci z klifu nad Jenisejem błagała ich o wybaczenie, a do rzeki skierowała prośbę i modlitwę, by przyjęła skazańców z należytą czcią.

Modły usłyszała łania z grzeczami ciężkimi od mleka, której myśliwi odstrzelili cielęta. Oznajmiła starowiźnie, że jest w stanie wykarmić dzieci i zaopiekować się nimi. Mimo ostrzeżeń o czyhających je niebezpieczeństwach ze strony ludzi niemających szacunku do zwierząt ani do siebie nawzajem i narażaniu dzieci na ból i cierpienia, staruszka ustąpiła. Łania dotrzymała słowa, dzieci dorastały za górami, nad jeziorem Issyk-Kul, tam się pobrali i wychowali dwóch synów Tynymsejita i Alesejita. Nazwali się ludem Buğu – plemieniem „Matki Jelenia”. Tynymsejit przeniósł się z rodziną do Naryn, a Alesejit pozostał na ojczystej ziemi. Po latach wspólnej, zgodnej koegzystencji harmonia między plemieniem a zwierzętami dobiegła końca. Niektórzy mieszkańcy regionu Issyk-Kul rozpoczęli polowania na jelenie a ich poroża wykorzystywali do zdobienia grobów. Jelenie wyniosły się w głąb gór. Legenda, jak wiele innych, ma kilka wersji, różniących się między sobą szczegółami.

Cz. II ODKRYCIA ARCHEOLOGICZNE

tematem znaczków EUROPA 2025

Liechtenstein, 1 kwietnia 2025

W 1932 roku na południowo-wschodnim zboczu wzgórza zamkowego Gutenberg w gminie Balzers znaleziono 10 figurek datowanych na późną epokę żelaza (500-100 p.n.e.), przedstawiających ludzi i zwierzęta – dzika i jelenia. Ponieważ znalezisko znajdowało się w warstwach zawierających spopieliałe kości zwierzęce, naukowcy są zdania, że było to miejsce ofiarne, składano w nim, w dłuższym okresie czasowym, dary bóstwom lub innym siłom nadprzyrodzonym. Odkryciu poświęcono 2 znaczki w 4-znaczkowym bloku (figurki ludzi i jelenia), na tle stanowiska archeologicznego.

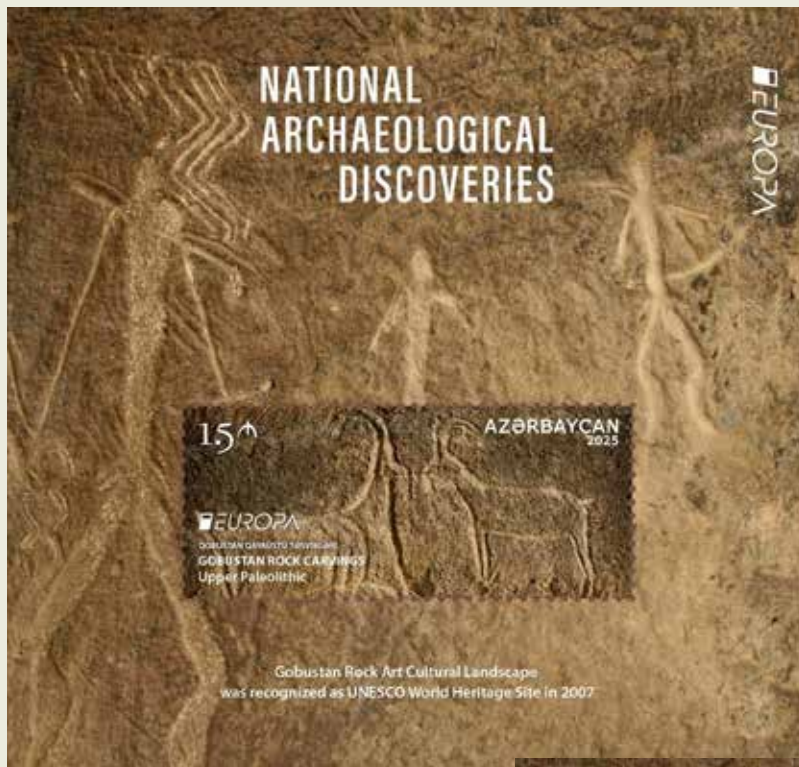

Figurka jelenia wykopana w zboczu wzgórza zamkowego Gutenberg w gminie Balzers na znaczku Liechtensteajnu

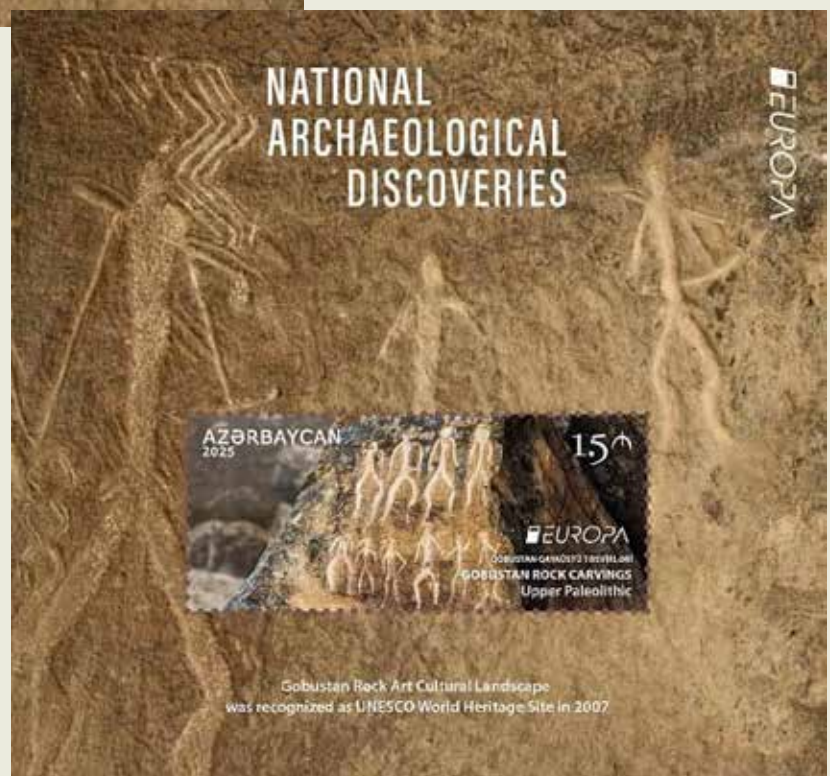
Azerbejdżan, 5 maja 2025

Azerowie zasłużenie szczycą się wyjątkowym Parkiem Narodowym Qobustan położonym na południowo-wschodnim krańcu Wielkiego Kaukazu, nad Morzem Kaspijskim, wpisanym w 2007 r. na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Azerowie od górnego paleolitu (od ok. 20 tys. lat do ok. 5 tys. lat wstecz) uwieczniali na skałach różnorodne sceny z życia codziennego. Znakomita część spośród 6-7 tysięcy petroglifów przedstawia łowców, sceny polowań i zwierzynę.

Wydanie składa się z 2 znaczków przedstawiających ryty, grupę ludzi i zwierzynę (koziorożce), wkomponowanych w oddzielne bloczki zilustrowane m.in. postaciami (myśliwymi) wyposażonymi w łuki. Znaczki wydano w wersji ząbkowanej i ciętej.

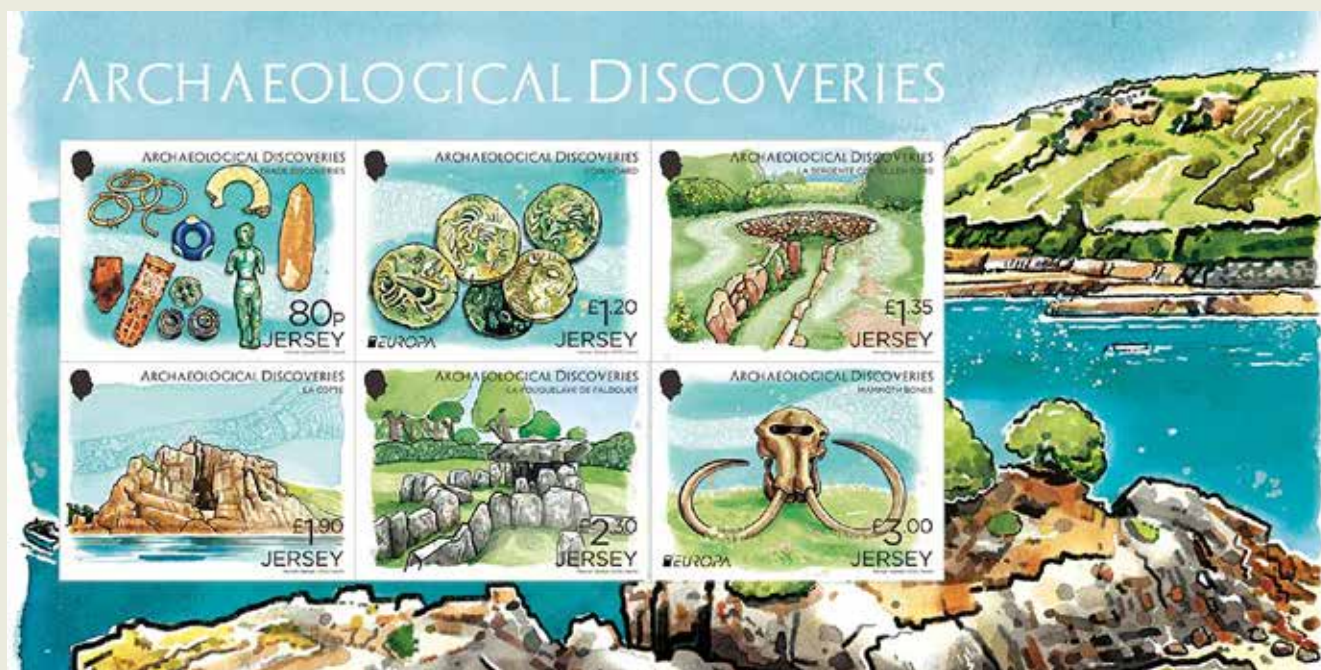
Koziorożce i łucznicy na znaczku i bloczku Azerbejdżanu

Grupa ludzi (tancerze?) na znaczku i łucznicy na marginesach bloczka Azerbejdżanu

Jersey, 5 maja 2025

Tylko dwa walory z sześciornaczkowej serii zostały dedykowane przez pocztę Jersey EUROPIE. Znaczki wydano w bloczkach: 6-znaczkowym i 2-znaczkowym ze wspomnianymi walorami EUROPY oraz w arkuszach 10-znaczkowych z każdym znaczkiem osobno. Na uwagę myśliwych zasługuje znaczek serii o najwyższym nominale 3£, prezentujący czaszkę mamuta włochatego znaną na paleolitycznym stanowisku La Cotte de St. Brelade, położonym w rozpadlinach skał wapiennych wybrzeża wyspy Jersey, na kanale La Manche. Datowane na ok. 180 tys. lat temu liczne kości mamutów i nosorożców włochatych ze stanowiska wskazują, iż myśliwi najprawdopodobniej zapędzali zwierzęta podczas polowania nad krańdź szczytu La Cotte i strącali, podobnie jak we francuskim Solutr -Pouilly.

Sześciornaczkowy blok znaczków Jersey z dwoma znaczkami EUROPY (drugin i szóstym). Na pierwszym znaczku pokazano drobne wykopaliska, a wśród nich neolityczny wiór krzemienny (wiór), narz dzie używane przez ówczesnych myśliwych do przecinania skór, patroszenia zwierzyny itp. czynności. Na szóstym czaszk  mamuta w łchatego

Czaszk  mamuta w łchatego znaleziona na paleolitycznym stanowisku La Cotte de St. Brelade (Kanał LA Manche)

Niemcy, 8 maja 2025

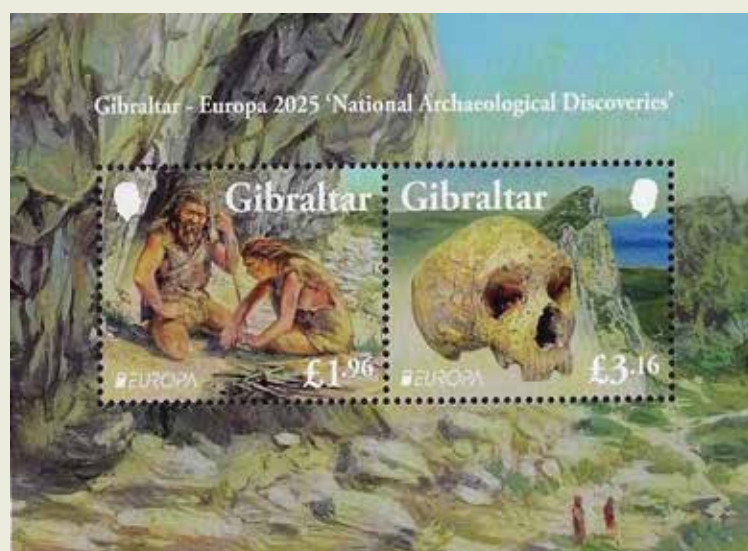
W jaskiniach Jury Szwabskiej, wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa archeolodzy odkryli ok. 50 figurek ludzi i zwierząt (mamuta, niedźwiedzia, konia, renifera, lwa jaskiniowego), misternie wyrzeźbionych z kości słoniowej (mamuciej) 35-43 tys. lat temu przez Homo sapiens sapiens. W pokładach odkryto także 8 instrumentów muzycznych (flety) wykonanych z kości ptaków, narzędzia kamienne i krzemienne oraz kości zwierzyny będącej obiektami polowań ówczesnych ludów, trudniących się przede wszystkim myślistwem.

Na znaczku Niemiec umieszczono 4 z wymienionych wyżej przedmiotów, pozostałe 21 na marginesach bloku. Blok niezbiecie dowodzi, że początki najstarszych sztuk: naskalnej, figuratywnej, muzycznej powstawały z udziałem łowców. Kulturotwórcza rola myśliwych trwa nieprzerwanie do czasów nam współczesnych.

Wytwory łowców z Jury Szwabskiej, świadczące o ich zainteresowaniach artystycznych, kulcie, gatunkach zwierząt łownych sprzed 40 tys. lat

Gibraltar, 8 maja 2025

Na znaczkach wydanych w formie bloku przedstawiono czaszkę dorosłej kobiety neandertalskiej oraz parę neandertalczyków rozpalających ognisko przed Skałą Gibraltarską i wejściem do jaskini, prawdopodobnie Gorhama, jednego z ostatnich miejsc bytowania neandertalczyków (ok. 30 tys. lat wstecz), wymarłych w innych regionach ok. 40 tys. lat temu. Na znaczku mężczyzna, którego podstawowym zajęciem było zbieractwo i myślistwo, trzyma kij, ówczesną prymitywną broń, używaną obok kamiennych i krzemienianych pięściaków.

Estonia, 9 maja 2025

Spośród 4 znaczków serii, tylko dwa są przypisane wydaniu pod szyldem EUROPY. Pierwszy z nich przedstawia wisior w kształcie noża w pochwie z późnej epoki żelaza, na tle grodziska we wsi Lõhavere, gdzie został znaleziony. Wisior taki wykonywano z kości, poroży jeleniowatych i z brązu, znaleziono ich ok. 20. Na drugim znaczku pokazano 7-centymetrowy wisior w kształcie pływającego bobra wykonany z poroża jelenia, znaleziony w neolitycznym grobie (III tys. p.n.e.) we wsi Valma.

Wisior w kształcie noża w pochwie oraz pływającego bobra wykonany z wieńca jelenia

Gruzja, 9 maja 2025

Najciekawszymi z myśliwskiego punktu widzenia, są znaczki Gruzji, bezpośrednio nawiązujące do łowów. Wydrukowane je w bloku w dwóch parkach w układzie tete-beche (forma współdruku dwóch jednakowych lub różnych znaczków, powiązanych krawędzią i ustawionych wobec siebie w odwrotnej pozycji). Na pierwszym przedstawiono fragment brązowej taśmy (IX-VIII w. p.n.e.), ozdobionej ornamentem ze sceną polowania z udziałem dwóch myśliwych na koniach trzymających włócznie, psa i dwóch jeleni. Artefakt odkryto podczas wykopaliśk w gruzińskiej nekropolii Samtavro. Na znaczku pokazano też gruzińskie figurki z brązu: jelenia ze skarbu Chabarukhi oraz jeźdźcę konnego z Brilii z VII-VI w. p.n.e. W sąsiedniej Anatolii (dzisiejsza Turcja) podobne figurki świętych jeleni z ok. II tys. p.n.e. były atrybutami boga płci męskiej, czczonego przez Hetytów. Figurami jeleni zdobiono sztandary, zakończenia berel i lasek kultowych, które uważane były za własność bóstw. Na drugim walorze umieszczono neolityczne wykopaliśka z różnych regionów Gruzji: fragmenty naczyń ceramicznych oraz 7 figurek antropo- i zoolicznych.

Na pionowych znaczkach po lewej (układ tete-beche), pokazano fragment brązowej taśmy (IX-VIII w. p.n.e.), ozdobionej ornamentem ze sceną polowania z udziałem dwóch myśliwych na koniach trzymających włócznie, psa i dwóch jeleni

Monako, 9 maja 2025

Znaczek przedstawia jaskinię w Monako (la Grotte de l'Observatoire), ze śladami działalności człowieka datowanymi są między 250–20 tys. lat wstecz. W jaskini znaleziono zadziwiająco dobrze zachowane okazy zwierząt, w tym niektóre gatunki wymarłe, takie jak nosorożec Mercka, niedźwiedź jaskiniowy oraz lis polarny, ryś, pantera, koziorożec alpejski, jeleni i konie. Autorzy znaczka, na tle jaskini dokumentują znaleziska: pięściak, amforę, czaszkę rysia, złotą monetę i bransoletkę.

Turcja, 9 maja 2025

Çatalhöyük to największe bliskowschodnie anatolijskie, neolityczne stanowisko archeologiczne położone w centralnej Turcji, wpisane w 2012 roku na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Budowę tego pierwszego kompleksu miejskiego, według szacunków naukowców, rozpoczęto ok. 7400 roku p.n.e. Liczne budynki Çatalhöyük pełniły rolę sanktuariów z bogatymi dekoracjami wewnątrz, zwłaszcza malowidła naścienne. Dekoracje przedstawiały m.in.: zwierzęta, głównie byki i jelenie oraz sceny myśliwskie. Turecki znaczek EUROPY ukazuje wykop odsłaniający mury osady oraz fragmenty malowideł zdobiących domostwo (sanktuarium), przedstawiających scenę polowania na jelenie i inną zwierzynę.

Do końca lipca znaczki pod patronatem EUROPY wyemitowało 57 krajów, poczty Albanii i Ukrainy nie podały terminu emisji, zaś Białoruś, Rosja, Kosowo i Wielka Brytania dotychczas nie zajęły stanowiska w sprawie tegorocznych wydawnictw filatelistycznych ze znakiem EUROPY.

Scena myśliwska na malowidle naścinnym domostwa (sanktuarium). Poniżej fragmenty murów Çatalhöyük

Do końca lipca znaczki pod patronatem EUROPY wyemitowało 57 krajów, poczty Albanii i Ukrainy nie podały terminu emisji, zaś Białoruś, Rosja, Kosowo i Wielka Brytania dotychczas nie zajęły stanowiska w sprawie tegorocznych wydawnictw filatelistycznych ze znakiem EUROPY.

Źródła:

<https://europa-stamps.blogspot.com/2024/11/europe-europa-2025-national.html>

Jacek Wierzbicki 2025. Narodowe odkrycia archeologiczne [w] Biuletynie Klubu Zainteresowań Tematyk, numery 24, 25, 10 (wydanie elektroniczne).

Wikipedia